

TEMATY NA USTNY EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA POLSKIEGO W XV LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM W ROKU SZKOLNYM 2013/2014

Opracowały: mgr Anna Grabarczyk
mgr Barbara Matusiak
mgr Małgorzata Zakrzewska

LITERATURA

1. Mity wprowadzają człowieka w świat wartości. Wyjaśnij w oparciu o wybrane przykłady z literatury późniejszych epok problem, jakie normy postępowania odnajdujesz w mitologii.
2. Rozważania o godności człowieka w literaturze. Przedstaw zagadnienie w oparciu o wybrane przykłady.
3. Socrealistyczne wizje świata i człowieka w literaturze XX wieku. Omów zagadnienie na podstawie wybranych przykładów.
4. Różne koncepcje klasycyzmu we współczesnej poezji polskiej. Omów na wybranych przykładach.
5. Czy można uciec od schematu? Zinterpretuj problem w oparciu o analizę postaw wybranych bohaterów literackich XIX i XX wieku.
6. Stanowisko polskich twórców literatury wobec rewolucji. Rozwiń zagadnienie w oparciu o analizę wybranych tekstów.
7. Różnorodne inspiracje twórcze i ich rola w polskiej poezji. Dokonaj analizy i interpretacji wybranych tekstów poetów współczesnych.
8. Trudny problem dziedzictwa sarmackiego w literaturze późniejszych epok. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
9. *Tragiczne powikłania są po prostu właściwością świata*. Rozwiń zagadnienie, analizując postawy wybranych bohaterów literackich.
10. Thanatos i Hypnos – motywy bliskie czy dalekie? Przedstaw relacje między nimi na podstawie analiz wybranych utworów literackich.
11. Etos inteligenta i jego demaskacja. Przedstaw problem na wybranych przykładach z literatury.
12. Utopie i antyutopie w literaturze - sposoby kreowania i ich funkcje. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów.
13. Literatura faktu jako źródło wiedzy o historii najnowszej. Dokonaj analizy i interpretacji tego zjawiska kulturowego XX i XXI wieku na wybranych przykładach literackich.
14. Rola groteski w budowaniu wizji świata. Rozważ zagadnienie w oparciu o wybrane teksty literackie.
15. Człowiek wobec nieskończoności. Wyjaśnij w oparciu o wybrane przykłady, w jaki sposób literatura odpowiada na pytania o sens istnienia.
16. Dziennik i pamiętnik – sposoby zapisu wspomnień w literaturze. Omów funkcje tych form narracyjnych na wybranych przykładach.
17. Konfrontacja między cielesnością i duchowością człowieka. Przedstaw zmagania bohaterów literackich z samymi sobą na wybranych przykładach.
18. Czas - wróg czy sprzymierzeniec człowieka? Rozwiń problem na podstawie wybranych przykładów z literatury.
19. Rola mitu dzieciństwa w literaturze. Omów zagadnienie na podstawie wybranych przykładów.

20. Sposób funkcjonowania tradycji rycerskiej w polskiej literaturze. Omów zagadnienie na podstawie wybranych przykładów.
21. Epos – monument, a może żywa literatura, w której każdy/a znajdzie coś dla siebie? Rozważ problem, odwołując się do wybranych utworów literackich.
22. Maskarada, gest, poza jako różne sposoby autokreacji w literaturze. Omów problem na wybranych przykładach.
23. Jakie lęki i niepokoje egzystencjalne kobiet ukazują literatura XIX i XX wieku? Omów zagadnienie w oparciu o wybrane przykłady.
24. Rola kompozycji szkatułkowej w budowaniu wizji świata w utworach literackich. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
25. Afryka jako temat literacki. Omów sposoby jego prezentacji na wybranych przykładach.
26. Różne sposoby kreowania obrazu miasta w literaturze. Rozwiń zagadnienie na wybranych przykładach.
27. Felieton i esej - gatunki z pogranicza literatury. Dokonaj analizy wybranych tekstów.
28. Świat orientalny jako temat literatury romantycznej i współczesnej. Omów zagadnienie, zwracając uwagę na sposoby przedstawienia motywu.
29. Realizm i realizm magiczny jako dwa sposoby mówienia o świecie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach z literatury XX i XXI wieku.
30. Żydzi, Romowie, Ukraińcy i inni... Omów portrety przedstawicieli mniejszości narodowych w Polsce ukazane w dziełach literackich i w literaturze faktu.
- 31. *Młodość jest zuchwałą, to jej prawo.*** Przedstaw zmagania młodych ludzi ze światem na konkretnych przykładach z literatury.
32. Rola bohaterów drugoplanowych w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
33. *Inny i obcy* w literaturze. Dokonaj analizy portretów wybranych postaci na podstawie konkretnych przykładów.
34. Natura i cywilizacja jako dwie możliwości bytowania człowieka. Omów, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
35. Jakim jesteśmy narodem? Sąd o Polakach w literaturze różnych epok. Omów temat na wybranych przykładach.
36. Erotyka w literaturze. Porównaj sposoby jej przedstawiania na przykładzie utworów z różnych epok.
37. Motywy muzyczne w poezji, prozie i dramacie. Omów na wybranych przykładach sposoby ich wykorzystywania.
38. Kulinaria w literaturze, sposoby ich opisywania i pełnione funkcje. Zaprezentuj zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
39. Parabola jako sposób opisywania prawideł świata. Omów na podstawie wybranych tekstów literackich.
40. Problemy współczesnej młodzieży. Omów temat na przykładach wybranych utworów
41. „Podróż kształcą” – omów rolę poznania nowych miejsc, kultur i ludzi w oparciu o wybrane utwory literatury współczesnej.
42. Dzieciństwo jako kraina mityczna. Porównaj różne obrazy „kraju lat dzieciennych” w literaturze.

JĘZYK

1. Neologizm jako środek artystyczny. Omów jego rolę w tworzeniu nowej wizji rzeczywistości w utworach poetyckich XIX i XX wieku.
2. Język Twoich rówieśników. Scharakteryzuj zjawisko na podstawie zgromadzonego materiału.
3. Język jako instrument walki o władzę. Dokonaj analizy wybranych materiałów wyborczych.
4. Style współczesnego języka polskiego. W oparciu o teksty prasowe dokonaj charakterystyki porównawczej dwóch odmian stylowych, uwzględniając różne płaszczyzny językowe i gatunki wypowiedzi.
5. Językowe środki kształtowania wypowiedzi we współczesnej poezji. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
6. Komizm słowny i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów i epok.
7. Scharakteryzuj różne typy stylizacji językowej i ich funkcje na przykładzie literatury XX wieku.
8. Jak mówią współcześni politycy? Dokonaj analizy wypowiedzi wybranych postaci na konkretnych przykładach.
9. O sztuce przemawiania. Omów zagadnienie na przykładzie wybranych tekstów literackich z renesansu, baroku i oświecenia.
10. Język i styl pisarza. Przeprowadź analizę strukturalną i semantyczną tekstów wybranego twórcy.
11. Tendencja do uzupełniania języka nieustannie pomnaża zasoby językowe. Omawiając zagadnienie, wykorzystaj własne spostrzeżenia na temat rozwoju współczesnej polszczyzny.
12. Stylizacja biblijna. Przedstaw i określ jej funkcje w utworach literackich różnych epok.
13. Kształtowanie polskiego języka literackiego w dobie staropolskiej. Omów zagadnienie w oparciu o analizę wybranych tekstów.
14. Funkcje języka. Omów sposób i cel ich wykorzystania w wybranych tekstach literackich.
15. Rola zapożyczeń z języków obcych w polszczyźnie dawnej i współczesnej. Dokonaj analizy wybranych przykładów tekstów z różnych epok.
16. Perswazyjna funkcja języka w propagandzie. Zanalizuj problem, odwołując się do tekstów literackich i historycznych okresu socrealizmu.
17. Język Internetu a kryteria poprawności wypowiedzi. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
18. Błędy językowe w środkach masowego przekazu. Omów mechanizm ich powstawania, nazwij rodzaj zakłócenia i zaproponuj poprawne formy
19. Język w służbie satyry politycznej. Omów problem na podstawie konkretnych przykładów.
20. Dlaczego niektóre wyrazy stają się modne? Zanalizuj przykłady ze współczesnej polszczyzny.
21. W jaki sposób literatura opowiada o miłości? Scharakteryzuj różne językowe konwencje wyrażania uczuć na wybranych przykładach.
22. Jaki obraz ról społecznych kreuje reklama? Wskaż środki językowe i omów ich funkcje na podstawie wybranych tekstów i spotów reklamowych.
23. Wpływ języka angielskiego na współczesną polszczyznę. Omów zagadnienie na wybranych przykładach, odwołując się do różnych dziedzin życia.

24. Jak się dziś komunikujemy? Porównaj stylistykę listu literackiego z formą językową SMS-ów, majli oraz gadu gadu.
25. Język hip - hopu i jego funkcje. Omów zagadnienie na wybranych przykładach tekstów piosenek.
26. Twoja mowa cię zdradza, czyli środowiskowe zróżnicowanie polszczyzny. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
27. Twórcze wykorzystanie języka mówionego w poezji i prozie współczesnej. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
28. Metafora jako środek kreacji obrazu świata w literaturze i w języku codziennym. Omów zagadnienie, odnosząc się do różnych typów przenośni.
29. Jakie treści i w jakiej formie językowej przekazują internetowe blogi? Dokonaj analizy wybranych przykładów.
30. Językowe gry z cenzurą. Omów problem na przykładzie wybranych tekstów literackich i kabaretowych.
31. Porównaj język różnych osobowości telewizyjnych (np. dziennikarzy sportowych, prezenterów dzienników, redaktorów audycji kulturalnych) pod kątem zasobu słownictwa, skuteczności komunikacji i cech indywidualnych języka.
32. Jak mówią mieszkańcy Twojego regionu? Zbadaj język różnych grup pokoleniowych.
33. Mowa ezopowa jako sposób mówienia o sprawach trudnych i zakazanych. Dokonaj analizy językowej wybranych przykładów.

ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUK

1. Reinterpretacja mitów w literaturze i malarstwie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
2. Komiks jako synteza sztuk. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
3. Świat magii w literaturze i filmie. Omów jego funkcje na podstawie wybranych przykładów.
4. Fotografia i reportaż literacki jako sposoby mówienia o współczesności. Rozwiń zagadnienie na wybranych przykładach.
5. Współczesne interpretacje sceniczne wybranych dramatów. Zanalizuj wybrane spektakle teatralne.
6. Ballada jako forma literacka i muzyczna. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
7. Jaką prawdę o twórcy przedstawia autoportret? Omów zagadnienie w oparciu o przykłady literackie i malarskie z wybranych epok.
8. Science - fiction – krzywe zwierciadło przyszłości, w którym odbija się teraźniejszość. Przedstaw zagadnienie, analizując wybrane przykłady literackie i filmowe.
9. Jak budowana jest intryga kryminalna w literaturze i filmie? Dokonaj analizy wybranych przykładów.
10. Muzyczne interpretacje polskiej poezji we współczesnej kulturze. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
11. Świat prowincji w opowiadaniach Brunona Schulza i na obrazach Marca Chagalla. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
12. Różne sposoby mówienia o II wojnie światowej. Omów zagadnienie, wykorzystując przykłady z literatury i filmu lub innej dziedziny sztuki.

13. Jak łączyć słowo z obrazem? Zanalizuj wybrane przykłady sztuki reklamy i plakatu artystycznego.
14. Kreowanie współczesnej mitologii w literaturze i filmie fantasy. Rozważ problem na wybranych przykładach.
15. Ruiny, groby, opustoszałe zamki. Przedstaw znaczenie wymienionych motywów w literaturze i sztuce na wybranych przykładach.
16. Symbolika światła i ciemności w literaturze oraz malarstwie. Omów zagadnienie na przykładzie tekstów kultury różnych epok.
17. Architektura sakralna i poezja metafizyczna jako świadectwa duchowości człowieka. Omów zagadnienie na podstawie wybranych przykładów.
18. Kultura kresowa jako tło i temat utworów literackich i filmowych. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
19. Sposób kreacji świata baśniowego w literaturze i filmie. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
20. Czarny humor we współczesnej kinematografii i literaturze. Omów zjawisko na podstawie wybranych przykładów.
21. Literackie i malarskie wizerunki pór roku. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
22. Jazz - przykład sztuki elitarniej czy popkultury? Wyjaśnij problem na wybranych przykładach z literatury i filmu.
23. Symbolizm i realizm jako dwa sposoby przedstawienia rzeczywistości. Rozwiń zagadnienie na wybranych przykładach literackich i plastycznych.
24. Rozwój polskiej popkultury w dobie komunizmu. Omów problem na wybranych przykładach z literatury, filmu lub muzyki.
25. Muzyka jako temat literatury i filmu. Rozwiń zagadnienie na wybranych przykładach.
26. Zagrożenia cywilizacji XX i XXI wieku. Zaprezentuj zagadnienie na przykładach z literatury i wybranych tekstach kulturowych.
27. Przemoc wobec kobiet jako temat literatury i filmu. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
28. Mit Dzikiego Zachodu w dziełach literackich i filmowych. Omów zagadnienie, zwracając uwagę na formę przedstawienia motywu.
29. Smok jako figura wieloznaczna. Omów sposoby przedstawienia toposu w literaturze i filmie fantasy.
30. High fantasy w literaturze i filmie. Omów sposoby kreowania rzeczywistości fantastycznej, zwracając uwagę na różnice pomiędzy językiem literackim i filmowym.
31. Rola kobiet w tworzeniu historii. Porównaj ich kreacje literackie i malarskie na wybranych przykładach.
32. Absurdy polskiej rzeczywistości PRL-owskiej w literaturze i filmie. Zaprezentuj zagadnienie na przykładach.
33. Motyw labiryntu i jego funkcja. Dokonaj analizy wybranych przykładów z literatury i filmu.
34. Powstania narodowe jako temat literatury i sztuki. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
35. Od romantyzmu do XXI wieku. Dokonaj analizy różnych sposobów wyrażania uczuć na przykładach z literatury i tekstów współczesnych piosenek młodzieżowych.

36. Sufrażystki, emancypantki oraz feministki. Określ, jak ich wizerunki przedstawiają literatura i film.
37. Twórczość A. Osieckiej i W. Młynarskiego portretem polskiego społeczeństwa II połowy XX wieku. Omów na wybranych przykładach.
38. Jabłko, pierścień, korona i sztylet, czyli o funkcji rekwizytów w literaturze i malarstwie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
39. Emigracja i emigranci tematem literatury i sztuki. Omów na wybranych przykładach.
40. Zaginiony świat kultury judaistycznej. Omów temat, wykorzystując różne teksty kultury.
41. Jacek Kaczmarski – bard i poeta współczesności. Dokonując analizy wybranych tekstów artysty, wskaż charakterystyczne dla jego twórczości motywy i formy wypowiedzi.